

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

STRATEGINIO PLANAVIMO IR STEBĖSENOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO

**“DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STRATEGINIO VALDYMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS REGIONINĖS PLĖTROS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO 3 IR 5 DALIŲ, 7
STRAIPSNIO 1 IR 4 DALIŲ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETO SANDAROS ĮSTATYMO
14¹ STRAIPSNIO 3 DALIES ĮGYVENDINIMO” PROJEKTO**

(TAP-21-73(2) (TAIS Nr. 21-18680(3))

Projekto rengėjas. Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

Nutarimo Projektu teikiama patvirtinti:

1. Strateginio valdymo metodiką (toliau – metodika);
2. Valstybės veiklos sritims priskiriamų įstaigų, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, sąrašą;
3. Strateginio valdymo sistemos dalyvių, galinčių atlikti jungtinių projektų vystytojų funkcijas, sąrašą;
4. Pripažinti netekusiais galios:
 - 4.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimą Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ (su visais pakeitimais ir papildymais);
 - 4.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. 1435 „Dėl Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų patvirtinimo“;
 - 4.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimą Nr. 136 „Dėl Projektų pripažinimo valstybei svarbiais projektais tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su visais pakeitimais ir papildymais);
 - 4.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. lapkričio 11 d. nutarimą Nr. 1184 „Dėl Regionų socialinės, ekonominės plėtros ir (arba) infrastruktūros projektų pripažinimo regioninės svarbos projektais kriterijų aprašo patvirtinimo“ (su visais pakeitimais ir papildymais);

Projekto tikslai:

1. Detalizuoti Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo (toliau – SVĮ) nuostatas – strateginio valdymo sistemos principų įgyvendinimo, planavimo dokumentų rengimo, tvirtinimo, įgyvendinimo, stebėsenos, vertinimo ir atsiskaitymo už pasiektus rezultatus procesų organizavimo tvarką, nustatyti reikalavimus planavimo dokumentų struktūrai ir turiniui, nustatyti subjektų, dalyvaujančių planavimo dokumentų rengimo, įgyvendinimo ir atskaitomybės procesų valdymo veikloje, atsakomybes ir funkcijas.
 2. Sudaryti valstybės veiklos sritims priskiriamų įstaigų, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, sąrašą ir Strateginio valdymo sistemos dalyvių, galinčių atlikti jungtinių projektų vykdytojų funkcijas, sąrašą.
- Siekiant šio tikslo teikiama minėti sąrašai.

Dabartinė situacija. Lietuvos Respublikos Seimas 2020 m. birželio 25 d. priėmė SVĮ, kurio tikslas – sukurti ir plėtoti į rezultatus orientuotą strateginio valdymo sistemą, integruojant

strateginio planavimo, regionų plėtros ir teritorijų planavimo procesus, siekiant užtikrinti ilgalaikę ir darnią valstybės pažangą ir veiksmingą valdžios sektoriaus finansų planavimą ir panaudojimą. SVĮ baigiamosiose nuostatose Vyriausybė yra įpareigota patvirtinti įgyvendinamuosius teisės aktus, t. y. parengti ir patvirtinti Strateginio valdymo metodiką. Iki šiuo nutarimu bus patvirtinta naujoji strateginio valdymo metodika, galioja Strateginio planavimo metodika, kuri neatitinka Strateginio valdymo įstatymo nuostatų, o ministerijos turi rengti 2021 – 2030 m. Nacionalinio pažangos plano plėtros programas pagal Finansų ministerijos parengtas, o ne strateginio valdymo metodikoje nustatytas formas. Strateginio valdymo metodika taip pat yra būtina siekiant užtikrinti tolesnį sklandų plėtros programų ir pažangos priemonių rengimą bei parengti 2022-2024 m. biudžetą.

Projekto esmė. Strateginio valdymo metodika yra biudžetinio planavimo (ilgalaikio, vidutinės trukmės ir trumpalaikio) reglamentas, nustatantis rengimo, derinimo ir patvirtinimo procedūras, institucines atsakomybes ir planavimo dokumentų turinį bei formas.

Metodikos I skyriuje nurodoma Metodikos paskirtis, apibrėžiamos sąvokos, detalizuojamas SVĮ nustatytų strateginio valdymo principų įgyvendinimas, nurodomos atsakomybės dėl metodinės konsultacinės pagalbos teikimo rengiant skirtingo lygmens planavimo dokumentus.

Metodikos II skyriuje detalizuojami reikalavimai SVĮ nustatytiems strateginio lygmens planavimo dokumentams, jų struktūrai ir turiniui, subjektų, dalyvaujančių planavimo dokumentų rengimo ir įgyvendinimo procesų valdymo veikloje, atsakomybės ir funkcijos. Taip pat detalizuojamas Nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) finansinių projekcijų rengimo procesas. NPP finansinės projekcijos apima visus finansavimo šaltinius, kuriais gali disponuoti valstybė įgyvendindama NPP strateginius tikslus ir pažangos uždavinius. Remiantis vidutinio laikotarpio ekonominės raidos scenarijumi ir po jo rengiama ilgalaikė makroekonominė projekcija, sudaroma bendra valdžios sektoriaus pajamų, kurios paskirstomos kiekvienai valstybės veiklos sričiai, projekcija.

Metodikos III skyriuje detalizuojami reikalavimai programavimo lygmens planavimo dokumentams (nacionalinėms plėtros programoms, regionų plėtros planams, savivaldybių strateginiams plėtros planams), kurių formos pateikiamos Metodikos prieduose. Be to, nustatomos subjektų, dalyvaujančių planavimo dokumentų rengimo ir įgyvendinimo procesų valdymo veikloje, atsakomybės ir funkcijos. Apibrėžtas nacionalinių plėtros programų portfelis (toliau – Portfelis), nurodomos atsakomybės už Portfelio valdymą, nustatomas Portfelio subalansavimo procesas. Taip pat reglamentuojamas pažangos priemonių, planuojamų nacionalinėse plėtros programose ir regionų plėtros planuose, rengimo procesas, nustatant siekiamą priemonės poveikį, poreikį, tikslinę grupę, įgyvendinimo teritoriją, erdvinį apribojimą, finansavimo formą, atliekant įgyvendinimo alternatyvų, norimo poveikio analizę ir pasirenkant įgyvendinti geriausią alternatyvą.

Metodikoje nustatoma, kad pažangos priemonės įgyvendinamos vykdant pažangos veiklas, kurios gali būti investicinės, reguliacinės, analitinės, komunikacinės arba mišrios. Visos pažangos veiklos, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinio, planuojamos, administruojamos ir įgyvendinamos vadovaujantis Metodika. Projektų, kuriais įgyvendinamos pažangos veiklos, įgyvendinimo reikalavimus detalizuoja vadovaujančiosios institucijos, o valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų projektų reikalavimus nustato Portfelio valdytojas.

Metodikos IV skyriuje detalizuojami reikalavimai veiklos lygmens planavimo dokumentams, jų struktūrai ir turiniui, nustatytos subjektų, dalyvaujančių planavimo dokumentų rengimo ir įgyvendinimo procesų valdymo veikloje, atsakomybės ir funkcijos. Paaiškinamas valstybės biudžeto rengimo procesas kaip valstybės biudžeto asignavimų valdytojų strateginių veiklos planų sudarymo procesas, nustatoma programų struktūra, reikalavimai jų sudarymui ir turiniui, stebėsenos

rodiklių tipai ir jų nustatymo reikalavimai, nustatomi reikalavimai valstybės biudžeto asignavimų valdytojams, skiriant valstybės biudžeto dotacijas savivaldybėms kartu nustatyti stebėsenos rodiklius ir jų siektinas reikšmės, kurių kiekviena savivaldybė turės siekti, naudodama valstybės biudžeto lėšas.

Atsižvelgiant į tai, kad SVĮ nustatoma, kad savivaldybės, rengdamos planavimo dokumentus, turi vadovautis Metodika, Metodikos IV skyriuje nustatomi savivaldybių strateginių veiklos planų turiniui ir rengimo procesui taikomi reikalavimai.

SVĮ nustatoma, kad į valstybės biudžeto sudarymo ciklą yra įtraukiamos viešųjų išlaidų peržiūros, todėl Metodikoje nustatomas viešųjų išlaidų peržiūrų procesas ir jį įgyvendinančios įstaigos. Viešųjų išlaidų peržiūrų tikslas – nustatyti ministerijų ir ministrų valdymo sričių įstaigų neefektyviai naudojamus ir (arba) kitiems subjektams skiriamus valstybės biudžeto asignavimus ir kitas lėšas, skirtas tęstinei veiklai finansuoti.

Taip pat Metodikoje nustatyti minimalūs reikalavimai veiksmų planų ir metinių veiklos planų turiniui. Veiksmų planą gali rengti bet kuris strateginio valdymo sistemos dalyvis, kai yra poreikis suderinti, detalizuoti ir (arba) koordinuoti vieno arba kelių strateginių valdymo sistemos dalyvių veiksmus, įgyvendinant nacionalinėse plėtros programose ir (arba) strateginiuose veiklos planuose suplanuotas pažangos priemones, tęstinės veiklos priemones, projektus ir (arba) kitus įsipareigojimus, o metiniai veiklos planai, esant poreikiui, rengiami atskirų strateginio valdymo sistemos dalyvių veiklą reglamentuojančių įstatymų nustatytais atvejais, siekiant detalizuoti funkcijų vykdymo programų pažangos ir tęstinės veiklos uždavinius ir priemones.

Metodikos V skyriuje detalizuojama planavimo dokumentų stebėseną, atskaitomybę ir pažangos vertinimą. Metodikoje nustatyti pagrindiniai stebėsenos subjektai, stebėsenos proceso organizavimas, atsakingos institucijos, reikalavimai stebėsenos duomenų teikimui. Stebėsenos duomenys teikiami į centralizuotą Stebėsenos informacinę sistemą.

Atsiskaitymas už pažangą vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, SVĮ ir Metodikos nuostatomis. Atsiskaitant už veiklą, įgyvendintą per 2020 ir 2021 ataskaitinius metus, vadovaujamosi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme nustatyta tvarka.

Nutarimo projektu teikiamas tvirtinti Valstybės veiklos sritims priskiriamų įstaigų, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, sąrašas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo¹⁴ straipsnio 1 dalies nuostatomis, įstaigos, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, priskiriamos vienai valstybės veiklos sričiai, išskyrus ministerijas – jos gali būti priskiriamos kelioms valstybės veiklos sritims pagal ministrui pavestas valdymo sritis. Nutarimo projektu teikiamame tvirtinti sąraše visos įstaigos, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, priskiriamos vienai konkrečiai valstybės veiklos sričiai, atsižvelgiant į pagrindinę sritį, kurioje jos veikia, išskyrus Vidaus reikalų ministeriją, kurią siūloma priskirti valstybės valdymo, regioninės politikos ir viešojo administravimo sričiai ir viešojo saugumo sričiai.

Rengiant Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą bus siūloma Seimui valstybės biudžeto asignavimus tvirtinti pagal SVĮ nustatytas valstybės veiklos sritis ir joms priskirtas visas įstaigas, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, tokiu būdu visuomenei ir sprendimus priimančioms asmenims atskleidžiant, kiek asignavimų skiriama skirtingoms valstybės veiklos sritims ir kokios institucijos veikia šiose srityse. Taip pat bus siūloma 2022 metų biudžeto projekte nustatyti

valstybės veiklos srityse siekiamus pagrindinius NPP nustatytus pažangos uždavinius ir jų vertinimo rodiklius bei atitinkamais biudžetiniais metais siektinas šių rodiklių reikšmės, kurių atitinkamose valstybės veiklos srityse, vadovaudamosi Biudžeto sandaros įstatymo 14¹ straipsnio 2 dalimi, sieks ministerijos ir ministrų valdymo sričių įstaigos, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, jeigu tai neprieštarauja jų veiklą reglamentuojantiems įstatymams.

SVĮ 3 straipsnio 17 dalies 8 punkte nustatyta, kad viešosios įstaigos, atsakingos už projektų administravimą ir vystymą, yra strateginio valdymo sistemos dalyviai, kuriuos tvirtina Vyriausybė. Todėl Nutarimo projektu teikiamas tvirtinti atsakingų viešųjų įstaigų, galinčių atlikti jungtinio projekto vykdytojo funkcijas, sąrašas (atsiradus poreikiui, šis sąrašas būtų papildomas įtraukiant naujas įstaigas).

Nutarimo projekto nuostatos taikomos rengiant 2022–2024 metų strateginius veiklos planus ir 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą.

Derinimas. Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje: derintas su visomis ministerijomis ir kitais strateginio valdymo sistemos dalyviais. Nutarimo projektas pakoreguotas pagal gautas pastabas ir pasiūlymus.

Dalis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Nacionalinės teismų administracijos, Valstybės saugumo departamento, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos, Etninės kultūros globos tarybos, Valstybinės energetikos reguliavimo tarnybos, Viešosios įstaigos Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas, Lietuvos statistikos departamento, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos, Mykolo Romerio universiteto pateiktų pastabų ir pasiūlymų, į kurias nebuvo atsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos derinimo pažymoje. Projektas aptartas Finansų ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos organizuojuose tarpinstituciniuose susitikimuose.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektas prisideda prie Vyriausybės programos 220.1. punkto „Biudžeto formavimas susietas su strateginiais valstybės tikslais” nuostatų įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada.

Po 2021 m. balandžio 20 d. vykusio Tarpinstitucinio pasitarimo, **Metodikos projektas buvo suredaguotas pagal Vidaus reikalų ministerijos pateiktus pasiūlymus, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos teisininkų įvertinimą ir suderinus su Finansų ministerija.** Šiais siūlymais siekiama atspindėti savivaldybių ir Regionų plėtros tarybų iniciatyvos teisę pasirinkti pažangos uždavinių įgyvendinimo būdus ta apimtimi, kurią numato galiojantys Strateginio valdymo ir Regioninės plėtros įstatymai.

Be to, atsižvelgiant į KAM pateiktas pastabas dėl investicinių projektų rengimo, **metodikos 120.5. punktas papildytas nuostata, nurodančia, kad projektams, kuriais įsigijami ginklai ir karinė įranga, naudojami tik kariniams tikslams, investicijų projektas ar jam prilyginamas dokumentas rengiamas krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka** (kitiems projektams investicijų projektai kartu su investicijų skaičiuokle rengiami vadovaujantis Investicijų projektų rengimo metodika, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus jeigu įgyvendinant projektą planuojama investuoti į ilgalaikio materialiojo turto ir nematerialiojo turto sukūrimą, įsigijimą arba jo vertės padidinimą ir projekto vertė viršija vieną milijoną eurų).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad teikiamo nutarimo projekto dalimi turėtų būti Projektų valdymo tvarkos aprašas, patvirtintas 2020 m. birželio 22 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 712 „Dėl Projektų valdymo tvarkos aprašo“, pritaikant Projektų valdymo tvarkos aprašą prie teikiamos Strateginio valdymo metodikos. Tam Projektų valdymo tvarkos aprašą reikia išdėstyti nauja redakcija, o tai reikalauja papildomo redagavimo ir derinimo. Kadangi teikiamas strateginio valdymo metodikos projektas yra reikalingas ministerijoms nedelsiant siekiant laiku (pagal Vyriausybės jau nustatytą kalendorių) parengti 2022–2024 metų strateginius veiklos planus ir 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą, siūlome projektą svarstyti artimiausiame Vyriausybės posėdyje ir įpareigoti Finansų ministeriją kartu su Vyriausybės kanceliarija iki birželio 15 d. pateikti Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 4 straipsnio 3 ir 5 dalių, 7 straipsnio 1 ir 4 dalių ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 141 Straipsnio 3 dalies įgyvendinimo“ pakeitimą, į jį integruojant Projektų valdymo tvarkos aprašą, atitinkamai pripažįstant netekusiu galios 2020 m. birželio 22 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą Nr. 712 „Dėl Projektų valdymo tvarkos aprašo“.

Atsižvelgiant į šio nutarimo pagrindinių nuostatų pristatymo ir apsvarstymo neformaliame Vyriausybės pasitarime išsakytas Ministrės Pirmininkės, energetikos ir vidaus reikalų ministrų pastabas, siūlytina įpareigoti:

1. Finansų ministeriją, dalyvaujant Vyriausybės kanceliarijai, parengti ir iki birželio 15 d. Vyriausybei pateikti Strateginio valdymo įstatymo pakeitimus, nustatančius, kad:

a) NPP strateginius tikslus (ir su jais susijusius poveikio rodiklius) tvirtina Seimas, o likusius NPP elementus (uždavinius, rezultato rodiklius, finansines projekcijas, kitus NPP elementus, NPP įgyvendinančius dokumentus (PP) – Vyriausybė) – SVĮ 15 str. 3 p. pakeitimai;

b) Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija (NENS) yra laikoma nacionaline darbotvarke, o NENS įgyvendinimo priemonių planas laikomas nacionalinės darbotvarkės (ND) planu pakeičiant SVĮ 25 str. Išnagrinėti būtinybę atitinkamas nuostatas suformuluoti ir Energetikos įstatyme.

c) sklandžiau būtų įgyvendinamas Strateginio valdymo įstatymas ir Strateginio valdymo metodika, performuluojant SVĮ 6 str. 4 p. (aiškiai pasakant, kad ND rengiama trimis atvejais: 1) kai tai numato įstatymai; 2) būtina ES ar tarptautiniams įsipareigojimams įgyvendinti; 3) Nacionalinio saugumo strategijoje įtvirtintiems uždaviniams įgyvendinti) ir tikslinant kitas reikiamas Strateginio valdymo įstatymo nuostatas.

2. Vidaus reikalų ministeriją, Finansų ministeriją ir Vyriausybės kanceliariją atlikti regioninės plėtros planavimo procesą reglamentuojančių teisės aktų (Regioninės plėtros įstatymo, Strateginio valdymo įstatymo ir kitų teisės aktų) sisteminę peržiūrą tam, kad būtų užtikrintas tarpusavio suderinamumas, ir regioninės politikos horizontalumas, ir iki birželio 15 d. pasiūlymus (teisės aktų keitimų projektus) pateikti Vyriausybei.